

Inzenden scores

Uiterlijk 27 mei de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.
Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;
 - 3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 100 scorepunten worden behaald.

Het aantal scorepunten is de som van:

a. 10 scorepunten vooraf;

b. het aantal voor de beantwoording van de vragen en voor de vertaling toegekende scorepunten;

c. de extra scorepunten die zijn toegekend op grond van een beslissing van de CEVO.

6 Het cijfer van het centraal examen wordt verkregen door het aantal scorepunten te delen door het getal 10.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1

Maximumscore 1

- 1 dat zij vijanden zijn.

Maximumscore 1

- 2 en toch / en dan nog aarzel / twijfel je / zou je aarzelen / twijfelen

Maximumscore 2

- 3 tabulas novas (regel 13).
(Catilina belooft) kwijtschelding van bestaande schulden.

1

1

Maximumscore 1

- 4 (Gedwongen) verkoop van hun bezittingen (om zo hun schulden te kunnen aflossen).

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
5 ☐ Op de eerste plaats waakt Cicero zelf over de veiligheid van de staat; op de tweede plaats zijn velen het vaderland goed gezind; ten derde zullen de goden de staat te hulp komen. Indien 2 antwoorden goed, 1 scorepunt toekennen. Indien 1 antwoord goed, geen scorepunt toekennen.	
Maximumscore 2	
6 ☐ Omdat zij zelf het slachtoffer zullen worden van de chaos die ze hebben gecreëerd. / Omdat dan lieden van het allerlaagste allooi de macht zullen grijpen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
7 ☐ De opmerking dat de aanhangers van Catilina voor hun behoud Sulla uit de onderwereld zouden moeten ontbieden. De opmerking dat zelfs het vee de terugkeer van de dictatuur van Sulla niet zou verdragen.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
8 ☐ Dat ze kunnen doodvallen.	
Maximumscore 2	
9 ☐ De aansporing is erg cynisch / kun je geen medicina noemen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
10 ☐ sterven in een burgeroorlog / als vijanden van de staat.	
Tekst 2	
Maximumscore 2	
11 ☐ natus haud obscuro loco, flagitiis atque facinoribus coopertus (neque) reticere quae audierat, (neque) suamet (ipse) scelera occultare	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
12 ☐ eerst twee infinitivi historici dan twee infinitivi die afhankelijk zijn van neque quicquam pensi habebat.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
13 ☐ neque reticere quae audierat (neque suamet ipse scelera occultare) / (neque reticere quae audierat) neque suamet ipse scelera occultare. Niet fout rekenen: glorians.	
Tekst 3	
Maximumscore 3	
14 ☐ Het eerste element bestaat uit een bepaling bij het subject: litteris Graecis [et] Latinis docta. / Docta met twee ablativi. Het tweede element bestaat uit twee infinitivi historici (gevolgd door een bijwoordelijke bepaling). / Docta gevolgd door twee infinitivi. In het derde element vormen de woorden multa alia (quae instrumenta luxuriae sunt) het subject van de zin. / Docta met een bepaling multa alia (quae instrumenta luxuriae sunt).	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
15 ☐ brevitās	

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 3 en Tekst 2	
Maximumscore 2	
16 ☐ quoi t/m poterat (regel 5–6). Curius raakte bij haar uit de gratie omdat hij niet (meer) aan haar financiële wensen kon voldoen.	<u>1</u> <u>1</u>
Retorische achtergronden	
Maximumscore 2	
17 ☐ Het publiek voor de spreker in te nemen / welwillend te stemmen; conciliare / captatio benevolentiae.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
18 ☐ Hoelang nog, heren senatoren, zult u dulden dat Catilina misbruik maakt van uw geduld.	
Maximumscore 3	
19 ☐ mediocriter – caede atque incendio rei publicae – orbem terrae privatus – (nos) consules	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
20 ☐ actio / pronuntiatio.	
Maximumscore 1	
21 ☐ De gelegenheidsrede (zowel de lofredre als de smaadrede, met als vraagstelling of de persoon of zaak goed of slecht, mooi of lelijk etc. is).	
Maximumscore 2	
22 ☐ Onder retorica werd de kunst van het spreken in al zijn facetten verstaan / de antieke retorica beperkte zich niet tot de inhoud alleen.	
Historische achtergronden	
Maximumscore 2	
23 ☐ Het zonder vorm van proces terecht laten stellen van Romeinse burgers. / Het laten aannemen van het senatus consultum ultimum terwijl de situatie dit niet rechtvaardigde. / Het feit dat de Catilinariërs niet de gelegenheid hadden gekregen in beroep te gaan bij het volk.	
Maximumscore 3	
24 ☐ Ten gevolge van schulden (aes alienum) verkeerden de boeren (plebs rustica) in een vorm van schuldsavernij (nexum) ten opzichte van de grootgrondbezitters, die mede daardoor over steeds meer grond beschikten (latifundia). Er was dringend behoefte aan een nieuwe wetgeving m.b.t het landbezit (lex agraria). Of woorden van overeenkomstige strekking. Indien 2 of minder begrippen goed zijn verwerkt in het antwoord, geen scorepunt toekennen. Indien 3 begrippen goed zijn verwerkt in het antwoord, 1 scorepunt toekennen. Indien 4 begrippen goed zijn verwerkt in het antwoord, 2 scorepunten toekennen. Indien 5 begrippen goed zijn verwerkt in het antwoord, 3 scorepunten toekennen.	

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling**Kolon 25****Maximumscore 1**

Quamobrem, per deos immortales, colligite vos, tribuni plebis,
(En) daarom, bij de onsterfelijke goden, wees(t) verstandig, volkstribunen,

waarom?

0

door de onsterfelijke goden

0

jullie zijn verstandig

0

Indien in de volgende kola op overeenkomstige wijze de imperativus wordt opgevat als een indicativus, dit steeds fout rekenen tot een maximum van 5 scorepunten.

van de volkstribuun

0**Kolon 26****Maximumscore 1**

deserite eos
laat hen in de steek

jullie laten hen in de steek

0**Kolon 27****Maximumscore 2**

a quibus, (kolon 28), brevi tempore deseremini;
door wie jullie, (kolon 28), binnenkort / in / binnen korte tijd in de steek gelaten zullen worden / worden;

van wie

0

die jullie zullen verliezen

0

zouden kunnen / moeten worden

0**Kolon 28****Maximumscore 1**

nisi prospicitis,
als jullie niet / tenzij jullie voorzorgsmaatregelen nemen / vooruitzien,

Goed rekenen: zullen nemen

zouden / zouden kunnen / moeten nemen

0**Kolon 29****Maximumscore 1**

conspirate nobiscum,
sta / staat achter ons,

jullie werken samen

0

samenzweren

0**Kolon 30****Maximumscore 1**

consentite cum bonis;
wees(t) het eens met / stem overeen met (de) goeden / goede mensen / weldenkende / vaderlandslievende mensen / de boni;

jullie zijn het eens

0

goederen / bezittingen

0

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 31	
Maximumscore 1	
communem rem publicam communi studio atque amore defendite. verdedig(t) de gemeenschappelijke staat / het gemeenschappelijk belang met gemeenschappelijke ijver / inzet en liefde.	
verdedig(t) gemeenschappelijk met inzet en liefde	<u>0</u>
jullie verdedigen	<u>0</u>
afwenden / afstoten	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 2	
Multa sunt occulta rei publicae vulnera, Veel / talrijk zijn de geheime / verborgen wonden van de staat, / de staat heeft ...,	
Niet fout rekenen: er zijn aan de staat vele ...	
zeer geheim zijn de wonden	<u>0</u>
talrijk zijn de geheimen van de staat en de wonden	<u>0</u>
de geheime staat	<u>0</u>
verborgen voor de staat zijn er vele wonden	<u>0</u>
verwond (imperativus)	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 2	
multa nefariorum civium pernicioosa consilia; veel / talrijk zijn de verderfelijke plannen van misdadige burgers;	
zeer verderfelijke plannen	<u>0</u>
Indien ook in kolon 32, hier niet opnieuw fout rekenen.	
nefariorum als comparativus opgevat	<u>0</u>
de misdadige burger (accusativus)	<u>0</u>
misdadig zijn de vele verderfelijke plannen van burgers	<u>0</u>
commissie / krijgsraad	<u>0</u>
Kolon 34	
Maximumscore 1	
nullum externum periculum est, er is geen enkele gevaar van buiten / extern / buitenlands gevaar,	
niemand van buiten is een gevaar	<u>0</u>
geen enkel gevaar is vreemd	<u>0</u>
uitwendig / uiterlijk	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 3	
non rex, non gens ulla, non natio pertimescenda est; geen koning, geen (enkel) volk / volksstam, geen staat moet gevreesd worden / hoeft gevreesd te worden;	
de koning, het volk, de staat moet niet gevreesd worden	<u>0</u>
er is geen koning ... en de staat moet niet gevreesd worden	<u>0</u>
geslacht / landschap / streek	<u>2</u>
is gevreesd	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 36	
Maximumscore 2	
inclusum malum, intestinum ac domesticum est. het slechte / de ramp / het onheil is ingesloten (in de staat), inwendig en inheems / binnenlands / eigen / in eigen huis.	
een ingesloten ramp is inwendig en inheems	<u>0</u>
gevangen / afgesloten / afgesneden	<u>0</u>
appel	<u>0</u>
huiselijk / op eigen kosten	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 3	
Huic pro se quisque nostrum mederi Ieder van ons moet voor zichzelf dit kwaad willen tegengaan	
op zich	<u>2</u>
ieder van de onzen	<u>2</u>
dit kwaad van ons	<u>0</u>
ieder van ons moet voor zichzelf dit kwaad tegengaan	<u>2</u>
Kolon 38	
Maximumscore 3	
atque hoc omnes sanare velle debemus. en wij moeten dit (ook) gezamenlijk / met zijn allen willen genezen / en wij allen moeten dit willen genezen.	
hierdoor / hierheen / hierbij / zo ver	<u>1</u>
dit alles	<u>1</u>
rukken / trekken / bedekken	<u>0</u>
wij moeten willen dat allen dit genezen	<u>0</u>
Kolon 39	
Maximumscore 4	
Erratis, si senatum probare ea quae dicuntur a me putatis, Jullie vergissen je / dwalen, als jullie denken dat de senaat goedkeurt wat door mij gezegd wordt,	
als de senaat goedkeurt	<u>0</u>
dat zij de senaat goedkeurt / dat de senaat haar goedkeurt	<u>0</u>
dat ik goedkeur wat de senaat zeg	<u>0</u>
zij die gezegd wordt	<u>0</u>
wat jullie denken dat door mij gezegd wordt	<u>0</u>
van mij denken dat de senaat goedkeurt wat gezegd wordt	<u>1</u>
Kolon 40	
Maximumscore 2	
populum autem esse in alia voluntate. maar dat het volk iets anders wil / een andere wens heeft / in een andere stemming / gezindheid is.	
Niet fout rekenen: in een andere wil is	
maar dat een ander het volk wil	<u>0</u>
maar dat het volk uit vrije / goede wil (in) een ander is	<u>0</u>
maar het volk wil iets anders (hoofdzin)	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 41	
Maximumscore 2	
Omnes, (kolon 42), sequentur auctoritatem consulis Allen zullen het gezag / de raad van de consul volgen	
volgen	<u>1</u>
consuls	<u>0</u>
het senaatsbesluit van de consul	<u>0</u>
Kolon 42	
Maximumscore 2	
qui se incolumes volent, die (zullen) willen dat zij ongedeerd / behouden / gezond zijn / die ongedeerd (zullen) willen zijn,	
dat hij ongedeerd is	<u>0</u>
zouden willen	<u>1</u>
moeten willen	<u>0</u>
vliegen	<u>0</u>
Kolon 43	
Maximumscore 1	
soluti a cupiditatibus, liberi a delictis, bevrijd / vrij van begeerten, vrij van misdaden,	
alleen / opgeruimd / ongebonden	<u>0</u>
kinderen / boeken	<u>0</u>
Kolon 44	
Maximumscore 1	
cauti in periculis, non timidi in contentionibus. behoedzaam in gevaar / gevaren, niet bang in twist(en).	
inspanning(en)	<u>0</u>
Kolon 45	
Maximumscore 2	
Quodsi quis vestrum spe ducitur Maar indien iemand van jullie de hoop koestert	
Niet fout rekenen: geleid wordt door hoop omdat	<u>0</u>
ieder / iets / wie	<u>0</u>
als iemand de hoop koestert dat u / jullie	<u>0</u>
Kolon 46	
Maximumscore 3	
se posse turbulenta ratione honori velificari suo, dat hij door onrust te zaaien zijn (eigen) roem / belang kan begunstigen,	
dat zij hun belang kunnen begunstigen	<u>2</u>
dat hij zich voor / door eer kan begunstigen	<u>0</u>
dat hij hun eer kan begunstigen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 47	
Maximumscore 2	
me consule	
zolang als / nu / terwijl ik consul ben / onder mijn consulaat	
wanneer / als ik consul ben	<u>1</u>
door mij (de) consul	<u>0</u>
raadpleeg mij	<u>0</u>
Kolon 48	
Maximumscore 2	
id sperare desistat.	
laat hij / moet hij ophouden dit te hopen.	
Niet fout rekenen: moge hij ophouden	
hij houdt op	<u>0</u>
hij zal ophouden	<u>1</u>
laat dit ophouden te hopen	<u>0</u>

Einde